

**Bc. Eliška Kuruczová: Vliv sociální organizace her na orientaci v jejich morální dimenzi.
Diplomová práce. Oponentský posudek.**

Studentka **Eliška Kuruczová** navazuje na bakalářskou práci s názvem Morální usuzování dětí školního věku v případě sociálních her, kterou jsem také oponovala. Hlavním tématem diplomové práce bylo prozkoumat nároky na orientaci v morální dimenzi. Pozornost byla zaměřena především na vliv sociální organizace hry, dále pak na autoritu dospělého a složitost pravidel. Cíl práce bylo rozšířit Piagetovu teorii právě o poznatky z této oblasti.

Na začátku bych velmi ráda vystihla zralost práce, které navazuje na bakalářskou práci a poučila se z ní ve zkvalitňování metodologie. Práce je napsána srozumitelně, civilně a zároveň fundovaně.

Teoretické pozadí je dobře vykresleno, je relevantní a pomáhá porozumění, zároveň nezavaluje zbytečnostmi. Metodologie je zvolena i zvládnuta výborně, poctivě realizován i předvýzkum.

Samotné třídění dat do kategorií se jeví jako logické, správné. Výsledky analýzy dat ukázaly, že autorita dospělého již nepředstavovala pro děti v daném vzorku překážku k nezávislému uvažování. Významnou roli hrála naopak složitost pravidel, která dětem komplikovala pochopení principu hry. Zásadním zjištěním bylo, že děti se výrazně lépe orientovaly v sociální organizaci typu soutěž než ve spolupráci. Byla navržena hypotéza, že morální orientace v sociální organizaci typu spolupráce může být obtížnější z důvodu vyšší kognitivní náročnosti či nedostatku zkušenosti v této oblasti. Zároveň autorka vypořádala vztah mezi oběma druhy organizace. Morální orientace v soutěži neurychluje vývojově orientaci ve spolupráci. Orientuje-li se však dítě ve spolupráci (což je náročnější na abstrakci), pak o to lépe a rychleji se zorientuje i v soutěži. Hypotéza uvěřitelná, vyargumentovaná.

Po těchto závěrech jsem se velmi těšila na diskusi. Má očekávání se však naplnila jen částečně. Diskuse téma prohlubuje, říká, že u dnešních dětí je již v první třídě autorita „družinářky“ pasé, detailně prozkoumává význam složitosti pravidel pro morální orientaci a pak znovu rozpracovává rozdíly a vztahy obou způsobů organizace hry (soutěž vs. kooperace). Velmi se mi líbila úvaha o tom, jakou zkušenost mají děti z běžných škol s kooperací a zda tradiční české školy nepodporují více soutěžení. Pak se autorka zmínila i o alternativních vzdělávacích systémech a pak „Zklamání“. Zmínka o Novém cirkusu mne jako čtenáře neuspokojila. Proč autorka nepíše více o vzdělávacích systémech, které jsou postaveny na myšlence podpory spolupráce? Co například program „Začít spolu“, nestál by alespoň za zmínku? Tato konkrétnější úvaha směrem ke školství, zejména když je diplomová práce psána na pedagogické fakultě, mi v práci chyběla.

Závěr:

Práce je formálně zcela v pořádku. Cíl práce byl naplněn a, i přes mé výhrady (či subjektivní zklamání z detailu) ji **považuji za velmi kvalitní a vyspělou. Práci vřele doporučuji k obhajobě.**

Možné otázky pro obhajobu:

Dala by se Vaše diskuse obohacit o dialog s konceptem některých alternativních škol, které cílí na spolupráci? S jakými? Jak?

Děkuji.

V Praze 14.1.2020

PhDr. Mgr. Veronika Pavlas Martanová Ph.D.